СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 62. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 17. марта, 1926. VOL. XXXIV. No. 62. Jersey City, N. J., Wednesday, March 17. 1926. THREE CENTS

ЗАСУД СТРАЙКАРІВ ЗА ПИКЕТОВАННЄ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 15. марта. — Поліція арештувала трох провідників страйкових пикет перед текстильними фабриками, а мировий суддя сейчас наложив на кождого з них кару по 30 днів вязниці. Покарані називаються: Джек Рубинстайн, Френк Сарно та Томас Реґен.

Поліція має надію, що в сей спосіб вона зломить страйкові пикети зовсім.

ВЕЛИКИЙ БУТЛЕҐЕРСЬКИЙ ЗАГОВІР ПЕРЕД СУДОМ.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 15 .марта. — Перед велику лаву федерального суду поставлено нині 112 осіб, які мали належати до величезного бутлеґерського заговору, що обіймає 12 міст та мав продати за короткий час 75 ваґонів альколічних напитків. Лава присяжних суддів постановила поставити всіх арештованих на суд за нарушеннє прогибіційного закона.

КОМЕТА НЕ ВСТАРЧИЛАСЯ В СЛОВІ.

ШИКАҐО, 15. марта. — Астрономічна обсерваторія в Шикаґо подає, що комета Енсора, котра після обчислень астрономів малаби була появитися на небі сеї ночи, завела астрономів і не показалася. Слідуючий її прихід припадавби на рік 2026. Тимчасом астрономи пробують уже пояснити її зникненнє. Професор шикаґовського університету Фрост каже, що не виключене є, що ся мандруюча комета попала занадто близько сонця, і воно її стопило.

ЗА ПРОГИБІЦІЙНИЙ ЗАКОН.

ВАШИНҐТОН, 15. марта. — Від суботнішньої заяви президента Кулиджа, що він буде виконувати прогибіційний закон, але не думає вмішуватися в дискусію над питаннєм, чи закон має бути змінений, справа прогибіції в столиці на хвилю притихла.

По краю дискусія йде далі. Велике зацікавленнє викликують голосовання, які зарядили серед своїх читачів над сею справою деякі американські ґазети. Цікаво, що серед студентів 11 висших шкіл Ню Йорка коло три четвертині студентів заявилося проти зміни закона Волстеда. В голосованнях читачів ґазет переважають противники сього закона.

В стейтовій леґіслятурі стейту Ню Йорку ведеться горяча дебата над тим, чи стейт має помагати федеральному урядови виконувати прогибіцію. При перших пробних голосованнях побіджали прихильники прогибіції.

УМОВИНИ ВЕЛИКОМІСЬКОГО ЖИТТЯ ВИНУВАТІ ЗА КАТАР

НЮ ЙОРК, 15. марта. — Підчас дискусії над причинами катарів, на які хорує населеннє великих міст, яка велася на засіданню Медичного Товариства, богато лікарів висказувало свою думку, що головною причиною частих занедужань є сміття й дим на вулицях міста. Жінки, однак, занепадають на катари часто через те, що вони вбираються не після температури й погоди, але після моди й сезону.

СТОРОЖ УБИВ УТІКАЧА.

НЮ ЙОРК, 15. марта. — З військової тюрми на Ґовернорс Айленді пробував нині втекти Джосеф Ромер, 18-літний жовнір, який відсиджував там кару за військову дезерцію. Підчас праці на подвірю, Ромер кинувся втікати, а коли військовий сторож заступив йому дорогу, Ромер замахнувся на нього лопатою. Жовнір стрілив зі шротової рушниці, з якою він стояв на варті, та вбив Ромера на місци.

СЛІПИЙ СТАЄ НА СУД ЗА ВБИЙСТВО ЖІНКИ.

НЮ ЙОРК, 15. марта. — В стейтовому суді в Брукліні поставлено нині на суд за вбийство своєї любки сліпого чоловіка Гарі Ковена. Ковен мав 53 роки життя, коли, служачи як клерк в одному нюйорському готели, запізнався з 27-літною стеноґрафкою сього готелю Бертон. Коли дівчина відкинула кілька разів його освідчини, Ковен зайшов до її мешкання та застрілив її з револьвера, а опісля стрілив собі в уста. Від сього він не погиб, а лишень стратив зір. Тепер його приведено в суд за вбийство та намагане самогубство.

ПЛЯНУЮТЬ СПІЛЬНИЙ ЦЕРКОВНИЙ КОНҐРЕС ХРИСТІЯН І НЕХРИСТІЯН.

НЮ ЙОРК, 15. марта. — Світовий Союз Межинародної Приязни Через Церкви проголосив заяву, що ся орґанізація буде старатися урядити в 1930. році в Женеві межинародний конґрес усіх вір та віроісповідань у світі.

Орґанізація має філії в 29 краях світа. Сі філії будуть мати перший конґрес уже в 1927. році. Орґанізація стоїть на становищи, що для зближення народів і країв до себе можна богато зробити через зближеннє до себе ріжних релігій. Хоча конґрес орґанізують Християни, мимо сього на участь у ньому вже згодилися Буддисти й Магомедани.

ПРАЦЯ В ЛЮТІМ ПОПРАВЛЯЛАСЯ.

ВАШИНҐТОН, 15. марта. — Бюро занять при департаменті праці у своїм місячнім звіті зі стану робіт у лютім робить заключення, що край далі тішиться добробутом, бо роботи в сьому місяци йшли краще, як у січни. Місяць март правдоподібно теж покаже великий попит на працю.

ЧЕПМЕН ПІДЕ НА ШИБЕНИЦЮ.

ВАШИНҐТОН, 15. марта. — Найвищий суд відкинув відклик відомого опришка Джералда Чепмена, котрого засуджено на смерть у Гартфорді, в стейті Конетикаті, за те, що яко втікач з вязниці брав участь у рабунку та вбив полісмена. Сим скінчилася довга правна боротьба сего розбишаки. Мавби він бути страчений дня 6. квітня.

НЕ БАЖАЮТЬ УКРАЇНІЗАЦІЇ.

Радянська торговельна фльота, що має свою базу в Одесі, звернулася до харківського уряду з проханням, щоби фльоту звільнити від обовязку українізації, яка може шкідливо відбитися на операціях фльоти і спричинити уступлення з неї цілого ряду спеціялістів. Наведена вістка, взята з московської „Економіческой Жизни", доказує, що в чорноморській торговельній фльоті переважає давній чорносотенний елемент.

КАРА СМЕРТИ НА РАД. УКРАЇНІ.

В Тульчині засудила надзвичайна сесія окружного суду шістьох учасників повстанської ватаги на кару смерти через розстріл. Ватага оперувала в тульчанському окрузі на протязі цілого 1925 р. Засуд виконано. Вістку цю приніс харківський „Коммунист".

„БЕЗСМЕРТНІ" ПРОТИ ЖІНКИ.

У французькій академії тзв. сорока безсмертних велась цими днями незвичайно палка дискусія з приводу вибору нового члена. Кандидатом на фотель після політика та дипльомата Шарля Фресіне крім визначного математика Еміля Пікара... була пані Кюрі, винахідниця радія. Боротьба велась уже кілька тижнів, гарячійша як звичайно, бо діло йшло про сам принціп, чи можна зломати вікову традицію академії та допустити туди жінку. Яких пятнацять членів самої академії та тзв. Наукового Інституту (Академія Наук) заявилось за кандидатурою пані Кюрі; між ними були такі величини як фільософ Берґсон та математик (бувш. премієр) Пенлєве. Одначе більшість безсмертних стояла на традиційному становищі; одні просто відмовляли пані Кюрі великих заслуг, заявляючи, що винахід радія є твором її помершого чоловіка, великого фізика; инші не заперечували великих наукових прикмет кандидатки, одначе повторяли, що не можна нарушувати традиції академії, де до цього часу ніяка велика жінка ще не засідала. А французька література та мистецтво мало їх досить. Найбільше завзятими ворогами жіночої кандидатури були найстарші „академики". Боротьба між математикою і радіольоґією скінчилась перемогою першої. Прихильники пані Кюрі потішаються тільки тим, що при новій нагоді вибору вони знову повторять свій наступ.

ТРАҐЕДІЯ АРТИСТА.

В анґлійськім місті Ешфорд (ґрафство Кент) трапилась цими днями в театрі подія, яка може стати сюжетом найтраґічнійшого твору. Анальоґічну подію змальовували нераз великі письменники, але тепер вона стала дійсністю: у місцевім театрі виступав новий актор, відомий по всій Анґлії з дотеперішніх своїх виступів як кльовн у цирку. Чарлз Ґрантлі мав славу великого коміка і велику плату, але він був невдоволений своєю професією. Мріяв про лаври справжнього актора, у поважних песах, ще й траґічних ролях. Та директори театру не хотіли його приняти на таке становище. Врешті удалось йому дістати ролю в Ешфорд у новій фантастичній песі „У семім небі", де мав грати ролю Мефіста. Але він намагався до останньої хвилини грати траґічну ролю Бога. Від довшого часу Грантлі був мелянхолійний і не мав у житті гумору. Коли він виступив у згаданій песі як Мефісто, повний театр привитав його бурею оплесків. Ролю свою відограв, без вдоволення. Прийшла остання сцена останньої дії, де Бог виступає з довшим монольоґом, розділюючи нагороду та кару. Тоді Ґрантлі вибіг на сцену, на-пів-голий, погрожуючи палко акторові з окликом: „Геть звідси, я є Богом". Актор утік. Ґрантлі кричав далі: „Я є Всемогучий! Дякую Богові, що нині вечір уже не мушу більше нічого співати". І щойно тоді публика зорієнтувалась, що актор збожеволів. Його звязали і відвезли до шпиталя. Глядачі мали рідку виставу, за яку нехутко забудуть.

ЯКИХ СПІВРОБІТНИКІВ ШУКАВ НАПОЛЄОН.

Так як Наполєон сам був пильний, так і від других вимагав якнайбільше праці майже до повного виснаження. Хто з ним жив і працював, мусів бути залізної енерґії. Раз скликав міністерське засідання на шесту годину вечером. Усі прийшли точно в означений час. Зачалося дискусію, ставили важні внесення, а тимчасом минали години. В десятій годині Наполєон свіжий, енерґічний дальше проводить засіданню, начеб щойно пів години, як зачалося. Міністри мусять дальше продовжати роботу. Прийшла північ, деякі з великим трудом скривають оспалість і утому. Але Наполєон і дальше неструджений і свіжий продовжає працю. В другій годині в ночі всі міністри зачинають зі з мучення падати на землю. І дальше то вже не є міністерське засідання, а гурток людей, які тужать до ліжка. Наполєон не перериває засідання. Підвівся, перейшов по кімнаті, а переходячи поза плечі, тих що найбільше змучені, шарпав їх за барки й кричав: „Підніміться, панове. Щойно друга година Треба заробити на гріш, який платить Франція!" Міністри з великим трудом знову підвелися сподіючися, що муки й засідання скінчуться зі сходом сонця.

НАЦІОНАЛЬНОСТИ У ВІДЕНСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

Урядова статистика віденського університету каже, що в останньому триместрі було там 9,300 студентів, з чого 6.923 звичайних, 1.203 звичайних студенток, 708 надзвичайних студентів і 644 надз. студенток. З цього числа: 6.172 Німців, 940 Жидів (що так заявили свою національність), 302 Мадярів, 149 Болгарів, 132 Сербів, 94 Поляків (це будуть очевидно головно польські Жиди — Ред.), 78 Хорватів, 58 Греків, 51 Чехів, 50 Єгиптян, 50 Румунів 43 Українців, 13 Литовців, 12 Китайців, 6 Альбанців, 6 Голяндців, 6 Персів, 6 Шведів, 5 Французів, 5 Македонців, 5 Турків, 5 Вірмен, 2 Арабів, 2 Еспанців, 2 Данців. З цього видно, що хоча Австрія зійшла до ролі третьорядної держави, то віденський університет не втратив свого давнього значіння, коли стільки чужинців туди приїзджає. Не відомо тільки, чи в наведеній статистиці студенти означували свою національність на підставі пашпортів, себто своєї державної приналежности, чи подавали свою справжню національність. У цьому випадкові наших земляків повинно там бути дещо більше.

НІЩО НОВОГО ПІД СОНЦЕМ

В італійськім часописі „Мінерва" читаємо, що підойми (ліфти) не є винаходом останніх часів. Із дослідів недавно помершого славного археольоґа, проф. Боні, консерватора римського Форум Романум, були вже в Палятині ліфти, порушувані при помочі води. В тійже часописі „Мінерва" є цікаві описи старинних римських ґотелів. Не мали вони щоправда ліфтів, але вже в кождому такому ґотелі був „бар", що перевисшав виставністю нинішні американські бари. За часів цезарів пересиджували в тих барах тодішні арбітри елеґанції, попивали солодке вино й грали в кости. Крім того кождий готель мав свою гостинницю (салун), а в ній цілий кухонний штаб. Найважнійшою й знаменитою особою був начальний кухар т. зв. „Вікаріус супер-кокос". Помагали йому численні заступники кухаря, т. зв. „архімаґірі" й скромнійші помічники, звані „кокторезі". Найцікавійше, що спеціяльні управителі готелів заосмотрювали ґостинниці в куповані провіянти та що вже в тих часах були знані хабарі, які давали доставці.

НОВА АКЦІЙНА СПІЛКА ДЛЯ ТОРГОВЛІ СІЛЬСЬКО-ГОСП. МАШИНАМИ НА УКРАЇНІ.

Економічна нарада затвердила статут та встановила основний капітал нової акційної спілки для торговлі сільсько-господарськими машинами „Плуґатар" в розмірах 1 міліона карбованців. Спілка має заразже почати свою працю. Між акціонерами бачимо Харківський Сільсько-господарський банк і инші банкові та кооперативні централі.

ФРАНЦІЯ З НІМЕЧЧИНОЮ ПОГОДИЛИСЬ, ЩОБ ТИМЧАСОВО ЗАДОВОЛИТИ ПОЛЬЩУ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 15. марта. — Остаточно вдалося Бріяндови дійти до порозуміння із Штреземаном, щоб задоволити Польщу і дати їй тимчасове місце в Раді Ліґи Народів.

На прошеннє Франції й Анґлії згодилася Швеція і Чехо-Словаччина зректися своїх тимчасових місць в Раді Ліґи Народів, на які мають бути вибрані Польща і Голяндія.

Польща се приймає, але хоче, щоб опісля, коли вона вже буде в Раді, побільшено число членів Ради і вибрано її постійним членом Ради.

Се тоді викличе нові трудности і перепони, бо не тільки що Німеччина сьому противиться, але і другі держави видвигають такісамі домагання як Польща.

БРАЗИЛІЯ НЕ ПОКИНУЛА ЩЕ СВОГО ДОМАГАННЯ.

ЖЕНЕВА, 15. марта. — Бразилія далі обстоює при свому домаганню, щоб їй вже тепер признано постійне місце в Раді Ліґи Народів.

Франція й Анґлія настають, аби Бразилія уступила, а Чемберлейн грозить навіть, що анґлійські банки інакше відмовлять позички для бразилійського кавового промислу, одначе представник Бразилії Франко досі ще не змінив свого становища.

Кажуть, що він поступає в порозумінню з Німеччиною, бо між Бразилією і Німеччиною є приязні взаємини.

ЕСПАНІЯ ТЕЖ НЕ УСТУПАЄ.

ЖЕНЕВА, 15. марта. — Другою державою, що не хоче покинути свого домагання на признаннє місця в Раді Ліґи Народів, є велика невтральна держава Еспанія.

Її представники кажуть, що радше покинуть Ліґу Народів, а не зречуться належного їх державі представництва в Раді Ліґи Народів.

Французи кажуть, що се теж німецька інтриґа, і голосять, що ані вони ані Анґлійці не будуть жалувати, як Еспанія покине Ліґу.

БРІЯН ДОМА.

ПАРИЖ, 15. марта. — Премієр Бріян появиться в четвер перед парляментом і зясує своє становище у своїй промові.

Покищо виглядає, що його становище видержиме, але коли прийде на черґу фінансовий плян і буджет, він знову може провалитись.

ПРО БУДУЧНІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОМИСЛУ.

ПАРИЖ, 15. марта. — Тутешня часопись помістила статтю Европейця, котрий був 6 літ в Америці, про будучину американського промислу.

Він каже, що за 30 до 40 літ американський промисл буде такий могучий, що Европа буде безсильна супроти нього. Се, каже, не тільки завдяки великому богатству і природним скарбам Америки, але й тому, що Америка се один край і одна нація, не так як Европа, яка поділена на 26 держав, що їх до того ще розмежовують строгі митові (цлові) приписи і тягарі.

ФРАНКИ ПАДУТЬ.

ПАРИЖ, 15. марта. — На тутешній біржі сьогодня впали французькі і бельґійські франки. За бельґійські плачено по 4 центи, а за французькі тільки по $3\frac{1}{2}$ американського цента.

ДОВГИ ІТАЛІЇ.

ЛОНДОН, 15. марта. — Італія заплатила сьогодня Анґлії першу рату на сплату воєнного довгу. Ся рата виносить $10,000,000.

ЗА УБИТТЄ ПОСЛА МАТТЕОТТІ.

КІЄТІ, Італія, 24. марта. — Позавтра зачнеться тут судова розправа проти 5 осіб, яких обжалувано, що виконали акт убиття соціяліста і міліонера, посла Маттеотті.

ЗА ЗМІНОЮ КОНСТИТУЦІЇ.

АТЕНИ, столиця Греції, 14. марта. — Грецький диктатор Панґалос заявився за зміною грецької конституції, так щоби президент републики самий іменував кабінет як се є в Злучених Державах, а не щоби кабінет був зависимий від парляменту.

ПЛАТНЯ ДЛЯ УЧАСНИКІВ УБИТТЯ ЦАРЯ.

МОСКВА, 14. марта. — „Совнарком" признав 9 оставшим ще при життю учасникам убиття царя Олександра II в 1881 році досмертну платню в сумі по 115 долярів місячно. Се найвисша платня для урядовців у Росії.

Між оставшими при життю заговірниками є 8 женщин, а тільки один мущина.

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ПАРИЖ, 14. марта. — Нині пущено на воду найбільший французький пасажирський пароплав Іль де Франс, який має містоти 41,000 тон.

Він перевозити-ме по 1,800 пасажирів.

„SVOBODA” (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи”: 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: “SVOBODA”, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОТАПАЮЧА ПОЛЬЩА ДИВИТЬСЯ ЗА БРИТВОЮ

Як видно з польських ґазет у Польщі, ба навіть з польських ґазет в Америці, польські партії та політичні провідники знова дебатують ґорячо питаннє ратування польської держави перед неминучою економічною руїною, яка навіть найбільше сліпому польському шовіністови нині паде в очи.

Очевидна річ, одиноким ратунком для Польщі з тяжкого економічного стану булаби поважна загранична позичка. Правда, се далоби польському урядови можність потягнути лишень кілька літ, поки не наспілаби друга економічна кріза, але польські міністри, які урядують всего по кілька місяців, не мають претенсій на постійне полагодженнє економічної крізи, а лишень на залатаннє каси на кілька місяців свого міністерства.

Біда з позичкою в тому, що якби польські політики за нею не виглядали, все таки нею якось не заносить. В Европі просто позички нігде дістати не можна. Одинокий капіталіст Европи, Анґлія, не буде підпирати Польщу, яку вона вважає головним виновником европейського замішання. Моглаби отже позичка прийти лишень з Америки, і до американського капіталістичного божка польський уряд шле постійно свої колінопреклонні молитви. Моляться до всесильного доляра через специяльну ґазетярську пропаґанду, через спеціяльні обіди для банкирів і ґазетярів, через нібито наукові відчити, але американський божок щось не дуже то поспішається зіслати на Польщу доляровий дощ. Якби наконець сей дощ пустився, то американські посередники захоплять з нього для себе стільки, що польським міністрам капне хиба тільки, що уста замочити. Позички певно будуть обставлені такими умовами, міністри віддадуть американським банкирам такі права до польських фінансів і монополів, що ціла позичкова шкіра не буде варта тільки, що її виправа.

Словом, куди не верти, тре вмерти. Бачуть се польські партії, і видно се по їх дискусіях. Видно се найкраще з тих зарад, які вони пропонують для полагодження економічної і фінансової крізи. Тепер власне немовби на мах чарівної палки всі партії стали говорити про потребу диктатури. Говорять про сю потребу одної, сильної руки всі партії: большевики, соціялісти, націоналісти, консерватисти. У своїм росчарованню й роспуці польські партії завертають до первісної, дикарської віри в всемогучість одного, абсолютного чоловіка, який може безкарно бити палкою по голові своїх підданих.

Нещастя зі сим чародійним способом лежить у тому, що кожда суспільна верства, як не кожда політична партія, інакше собі сього диктатора представляє. Комуністичні робітники хотілиби мати диктаторів, вироблених на лад московських комісарів. Соціялісти, які представляють собою міських робітників, хотілиби мати диктатором Пілсудського. Національні-демократи, себто міська буржуазія, хотілаби мати диктатора в роді італійського диктатора Мусоліні, а польській шляхті й польським ксьондзам забагається диктатора у формі короля.

Вже се одно показує, що диктатура народа ні держави не лучить, але ще більше його розділює. Сама боротьба за особу диктатора чи короля може легко довести до різні не межи противними собі суспільними верствами, але навіть у межах тої самої партії та верстви. Словом, такі диктаторські чи монархістичні дискусії є дуже добрі для ворогів держави, і з того становища поневолені народи їх можуть лишень привитати. Колиб нарешті якась течія побідила другі та якийсь диктатор справді взяв за чуба польську державу, то се мусілоби причинитися лишень до нутрішного розбиття польської держави й народа. На якийсь час виглядалоби, що король чи диктатор зібрав народ і державу в свою сильну жменю та скріпив і одного і другу. Але се булоби лишень на якийсь час. Не довго требаби ждати, поки показалобися, що зовнішний вигляд обман, що під маскою сили краеться неміч, що великан стоїть на глиняних ногах. Монархії Австрії, Німеччини, Туреччини, Росії булиби тоді примірами на часі.

Диктатура мусілаби ще більше поглубити ті суспільні ріжниці, які нині розривають Польщу, і конець кінців мусілаби довести до ще більшого нутрішного занепаду та зовнішного ослаблення. Вислід мусівби бути такий самий, який вже раз був. Теперішна Польща мусить покінчити так само, як покінчила історична Польща. Вона хорує тими самими хоробами, якими хорувала історична Польща: на цукрову хоробу, на переїдженнє, на пересит чужим добром. Їй тепер дають такі самі ліки, які давали колись історичній Польщі, а послідне лікарство, диктатура чи королівство, то вже буде завершеннє історичного лічення. Коли хороба така сама, і лік такий самий, то й вислід хороби буде такий самий.

КРАЙ МІЛІЯРДІВ

Недавна кріза на нюйорській біржі счинила деякий переполох. Хоч вона пройшла дуже швидко, всеж таки занепокоїла многих що до бизнесових виглядів в Америці на будуче. Деякі підносять, що Америка наближається до великої економічної крізи, другі знова, а між ними навіть вашинґтонський уряд і президент Кулидж твердять, що в Америці панує добробут і пануватиме ще довгі часи, а свої твердження опирають вони на таких даних:

До вибуху світової війни Америка була винна другим державам $4,500,000.000. Тепер знова чужі держави винні Америці около $16,000,000,000. Це вже так велика сума, якої звичайний смертельник не годен собі навіть в уяві представити. Якого богацтва нагромадили Злучені Держави, пізнати по тім, що ціле їх національне майно виносить тепер коло $350,000,000.000 долярів, коли в часі, як вони повстали, виносило майно цілого світа всего $100,000,000.000. Америка це найбогатший край на світі. Не дорівнує її навіть Анґлія, якої маєткова вартість виносить $200,000,000.000, ні Франція з майном $67,000,000.000, ні Німеччина з майном на $35,000,000.000.

Нагромадження так великого майна завдячує Америка своїй індустрії, яка в полідних часах дійшла до прямо неймовірних розмірів. Щоби зрозуміти американський розгін, треба тільки поглянути на автомобілеву індустрію, яка затруднює десяту часть мужеського населення цілої Америки. Автомобілева продукція виносить тут девять десятих автомобілевої продукції цілого світа. Ще більше чудес докаже мабуть радіо. Цей промисл новий, бо істнує все кілька літ і розвивається на наших очах. За один рік видано в тій індустрії тільки на саму рекляму $20,000.000, а сегодня закуповують Американці радіо кождої днини на суму $1,000.000.

Так само піднеслося дуже високо хліборобство, управа ріжного рода збіжа, особливо пшениці, а далі годівля худоби. Піднеслася о половину управа бавовни.

З зростом торговлі, промислу і хліборобства піднісся добробут населення і його вимоги. То, що ще недавно вважалося люксусом, являється сьогодня життєвою конечністю. Автомобіль, театр, мувіс вважається самозрозумілою, конечною розривкою. Мимо того, що населення видає так богато гроша на приємности, ощадности за послідних 25 літ зросли в троє.

Розвій індустрії приспішують все нові винаходи, завдяки яким зменшуються кошти продукції. Чим далі тим дешевще буде можна продукувати. Там, де до недавна треба було до вязання пакунків 20 людий, вистарчає тепер машина з одним чоловіком; машина до мішання тіста заступає роботу 20 пекарів; в фабриці убрань одна дівчина при машині виконує тепер роботу за 20 других, яких ще до недавна потребували, а в скляних фабриках одна машина заступає тепер при фабрикації фляшок 54 робітників.

Хліборобські фарми обслугує тепер рівнож машина, яка скоротила робочий час фармера на половину. За той час, в якім попередно зорав фармер конем один акр землі, зоре тепер машиною вісім акрів. Вартість фармерських машин виносить $4,000,000.000.

Злучені Держави продукують дві пятих вугля цілого світа, більше чим половину світової продукції заліза, а дві третих стали і половину з міди. Все те вони самі зуживають. Тому не диво, що індустрія так поширилася.

Америка є рівнож найбільш капіталістичною державою світа. Кождий хоче тут бути капіталістом і мати своє власне авто. 15,000.000 людий посідає шери компаній.

Америка має рівнож і найкраще зорґанізовану банкову систему, обняту Федеральним Резервовим Банком, який обіймає третю частину всіх банків в Америці.

Такі рожеві цифри подає нам до відома президент Торговельної Палати Зл. Держав. Такі образки розмальовували перед нами рівнож ріжні політики та бізнесмени на початку року, коли говорили про те, що принесе нам новий рік.

Та чи дійсно в Америці так добре, чи дійсно нарід так розбогатів? На те мусимо відповісти, що ні. Розбогатіла по правді тільки певна кляса, але не загал. О тім переконує нас вже сама податкова статистика, яка виказує масу нових міліонерів, що то повстали в послідних часах. Правда, що щадниче конто звичайного робітника може дещо зросло, але це тільки фіктивна звишка, бо гріш стратив на вартости. Задля того годі міряти добробут робітника по звишці в платні, бо звишка в платні не йде в парі з звишкою в видатках на конечні життеві потреби. через те якраз робітник страйкує, що йому важко вижити з тою платнею, яку тут одержує.

Правда отже, що добробут зріс в Америці, але це відноситься до тої ґрупи капіталістів, в яких руках банки, промисл і торговля. Ті доробилися і в їх кишенях спочивають ті фантастичні міліярди, про які була мова, а які мають свідчити про американський добробит. Подавляюча більшість населянин тяжко працює і того добробиту цілком не відчуває. Мимо того добробиту подибуємо кождої днини часописні новинки, що той а той скінчив з життєм, бо не міг знайти заняття. Є отже в Америці добробит, але не у всіх.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОСВІТЯНИН

Так виглядає заголовок книжки, яку видало товариство „Просвіта” у Львові. Вже по самім заголовку пізнати, що вона присвячена Українцям в Америці. Тому варта познайомитися з її змістом.

Книжка має на цілн представити нам діяльність товариства „Просвіта”, її велике значіння для нашого народу, а дальше ту участь, яку беруть в праці товариства Українці з Америки.

„Просвіта” хоче занести освіту і знання під сільську стріху. Хоче по хвилевій втраті державної самостійности виховати нове свідоме українське покоління, яке буде продовжувати дальшу боротьбу, хоче охоронити наш нарід перед тою моральною демораліізацією, яку несе за собою польський окупаційний режім. Читальня „Просвіти” має стати тим осередком, який має гуртувати наш нарід на селі і передмістю. В тій читальни має бути український часопис і українська книжка, український хор і українська крамниця.

Ціль тов. „Просвіта”, як бачимо гарна, бо культурна і загально-народня. „Просвіта” служить загалови і цілком слушно домагається загального попертя від всіх Українців, а тим самим і від американських. Бо хто не може сам працювати для свого народа на освітному полі, повинен дати змогу зробити це другому за нього. А може лєгко дати цю змогу через те, що вступить в члени „Просвіти”. Такими членами повинні стати і американські Українці. На $2 на рік, стати кождого, Тимбільше, що це не є ніяка жертва, бо за них одержує член календар і 5—6 книжочок в рік.

В послідним році вписалося в члени „Просвіти” з цілої Америки 981 членів. „Сміх і сором. На 1,200.000 Українців в Америці аж тільки членів” — так пише „Амер. Просвітянин”. А далі слідують того рода висновки: Від наших еміґрантів можна вимагати більше, ніж від нас тут. Тимчасом край, як ніс весь тягар праці на своїх плечах, так несе й далі. Завданням еміґрації не повинно бути: осісти на стало, там де спокійно і гаразд, але придбати капітал матеріяльний і духовий і його в цій чи иншій формі віддати свойому народови. Не на те покидаємо рідне село, аби в чужому осередку натуралізуватися і пропадати для свойого нарада, чужі культури підпомагати. Вони й так, більше багаті від нас. Здоровий національний еґоїзм повинен кермувати нашими людьми, які живуть серед висококультурних осередків та окружения. Не пропадають для свойого народа ні Французи, ні Німці, не пропадають Поляки. Їх заморська еміґрація з Европи показала себе в часі світової війни. Де ці еміґранти не могли активно виступати в рядах воюючих братів, там старалися всіма силами й на кождому кроці нанести свойому ворогови удар бодай на американській землі. А що зробила наша еміґрація? А є її в Америці поверх міліон. Завдання нашої еміґрації не повинно лежати в цьому, аби вирватися з краю, вести спокійне життя, в кращих обставинах, аби не мати иншої журби крім придбання як найбільше долярів, та аби там на завше остати. Безперечно найважнійщою річю є придбання як найбільше капіталу. Але заразом не треба забувати, на що цей капітал повинен бути призначений й ужитий. Вже добре є, коли хтось призбирані гроші висилає рідні або й сам по якімсь часі вертає, купує землю, бо через те росте народний стан посідання. Не можна заперечити факту, що завдяки лиш нашій еміґрації вдалося в тій чи иншій місцевости побудувати церкву, читальню, народний дім, американській жертвенности мають дуже багато до вдяки ріжні наші інституції, установи, товариства тощо. Це все одначе обяви спорадичні чи льокальні. Не обіймають вони цілости”.

Ми нарочно навели ті уступи, бо вони містять богато слушних замітів, тих самих, які ми самі тут раз-у-раз підносимо. З замітів тих одначе видно далі, що навіть наші визначні люди в краю дуже мало обзнайомлені з умовинами нашого життя, а далі з життям других еміґрантів, особливо тих, на яких вони покликуються. Тому їх заключення що до нас помилкові. Їх гіркі слова, кинені на нашу адресу, не треба собі брати за обиду, бо вони кинені з щирого серця і того переконання, що тут життя пливе так, як вони собі уявляють. Колиб вони мали прим. статистику того, скільки Німців або Поляків з Америки належить до краєвих орґанізацій то побачилиб, що то значить мати від збіднілої української еміґрації, яка далеко не така велика, як вони думають, яка виконує тут найчорнійшу і наименш платну роботу, яка удержує своїм коштом церкви, школи, народні доми, клюби та множество инших орґанізацій, яка розпорошена і розбита.

Все те нас одначе не оправдує, особливо інтеліґенцію. З цілої Канади має „Просвіта” членами всего 6 священиків, а з Злучених Держав 19, разом 25 на цілу заморську еміґрацію. А з лікарів, редакторів, адвокатів, учителів і т. п. назбиралося всего 24 членів. Правда, нема в нас тих людий богато, але за те можемо ставити до них домагання, щоби кождий з них обовязково був членом „Просвіти”.

Тов. „Просвіта” є обмежене в своїх доходах тільки до жертв з народу. Вложений гріш віддає воно тому самому народови в формі поширення знання і народньої освіти. По тій причині має воно право домагатися від кождого свідомого громадянина жертви і ту жертву повинен кождий з нас зложити. Не для чужого, а тільки свого власного добра.

ДОПИСІ.

МАНЧЕСТЕР, Н. Й.

Дорогі Браття і Сестри: —

Я дістав письмо з просьбою з нашого рідного села Бриниць-церковних, повіт Бібрка, аби я в імени всіх наших батьків, братів і сестер попросив родимців з нашого села о поміч на докінченнє церкви, котра стоїть від 1914 року допроваджена майже до даху. 31-го липня всі наші родимці на звук дзвона, що проголосив війну опустили дім божий і свою рідню, а повернувши в 4 роки пізнійше, знайшли лишень румовиска, що привело наше село до остатної біди, плачу і нужди. Вони тепер не всилі докінчити того дому Божого, матеріял і гроші, котрі були війська все знищили та давали квіти, котрі тепер нічого не варта і нині дорогі Браття і Сестри, хто переходить або переїзджає заплаче над тим домом Божим, а Поляки тішуться, що наш нарід упадає. Дорогі Браття і Сестри з нашого села, а таксамо з поблизьких сіл як Бринці загірні, Вибранівка, Глібовичі великі, Кологури, Девятники, Ятвій, Юшківці, Бориниці, Боросів, Чижичі, Лани, Соколівка, тут в Америці, котрі відчувають той жаль, нужду в старім краю, не жалуйте пару центів поспішіть з помочю і допоможіть докінчити будову тої церкви нехай вороги не тішаться нещастєм нашого народа. Маю надію, що ми Українці допоможемо їм в їх теперішнім нещастю і в недалекім часі, вони зможуть віддавати честь Всевишньому в своїм власнім храмі.

Жертви прошу висилати на адресу:

Комітет будови церкви
в Бриньцях-церковних
почта Вибранівка
повіт Бібрка
Ґаличина.

Іван Божиковський,
Box 381, Manchester, N. Y.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На поміч Голодуючому Селу.

Було се ще десь з початком вересня 1925 р., ще як цвіти пишались своєю красою. Наше жіноче Товариство несення помочі старому краєви рішило також вислати дещо на голодуючих. Декотрі членкині сказали, щоби продавати цвіти під церквами і в сей спосіб зібрати гроший. Отже зібрали пані Галушкова і Сурович під церквою на Корт ул. $15.55. Пані Грицишин і Бучакова коло церкви на Бікон ул. $13, та пані Воробець і Тарнавська коло церкви на Мортон ул. $7.60. Правда, що церков аж три, але на жаль треба сказати, що зібрано дуже мало, бо лишє всіх разом $36.15, котрі зараз вислано до краю голодуючим через львівський комітет. Всім жертводавцям щире спасибіг.

Треба сказати, що наші нюарські жінки таки щиро трудяться. Хоть товариство мале числом, але праця гарна ведеться. Ходили ми теж з колядою на старий край. Виказ жертводавців тут подаємо:

А Рудий $2, по $1: К. Явдошин, А. Присяжна, А. Воробець, І. Тарнавський, К. Біловус, П. Косцюков, С. Кесельман, В. Пазюк, М. Пліщка, М. Леськів, І. Грентус, М. Синиця, А. Галушка, М. Багрій, В. Хомицький, Д. Воловина, В. Борищук, Стець, Гупало, П. Ґураль, С. Будник, І. Стефанюк, І. Савіцький, Семчишин, П. Реведа, В. Боднарук, Д. Коритник, А. Соловей, О. Воловець, А. Пиш, П. Канарик, С. Савчишин, А. Стахуне, С. Корда, Ф. Романишин, В. Гапанович, А. Ковальчук, П. Грицишин, Н. Яцентий, А. Паньків, П. Ковальчук, И. Варницький, З. Антонюк, І. Гарцуля, Д. Гонців, П. Ворчук, З. Літовинський і М. Варницький; В. Раб 75 ц.; по 50 ц.: М. Сурович, М. Рурий, Р. Корда, Н. Гнида, Н. Биркій, А. Печений, М. Ґурська, Любимиць, Бучак, І. Копцюх, А. Починок, С. Хомяк, А. Біловус, М. Семенюк і М. Марків; М. Кричкевич 15 ц.

Разом всіх заколядовано 58 дол. і 50 ц., котрі зараз вислано до старого краю: на інвалідів 25 дол., студентам до Чехо-Словаччини 25 дол. і 5 дол для нашої писменниці пані Ольги Кобилянської. Ще перед сею висилкою, 17-го листопада 1925 р., також вислано на інвалідів 20 дол. і до Чехо-Словаччини студентам 20 дол.

Ще на кінці треба згадати, що наше товариство не лише трудяще, але ще й патріотичне, бо дбає не лише про свій нарід, але і про свою народну штуку, та час від часу устроює представлення. Дня 23-ого січня с. р. згадане товариство відіграло представленнє під заг.: „За двома зайцями”, комедія на 4 дії, М. Старицького, під проводом п. Юлії Шустакевичевої.

Штука вийшла добре, а сміху було доволі, найбільше тому, що всі мужеські ролі грали жінки. З представлення було чистого доходу 30 дол., котрі поки що ще в касі. Згадане товариство знов приладжує представленнє в суботу дня 27. марта с. р. під заг.: „Душогуби”, драму в 5-ох діях, І. Тогобочного. Знову під проводом пані Юлії Шустакевичевої. Штука гарна і ґрається добірними артистами, отже просимо нюарську публику і з околиці прибути і побачити так гарну штуку. А сим самим поможете своїм рідним в старім краю, котрі від нас помочі жадають. Вони нагі і голодні, а нашим обовязком їм помогти. Українська Громадо в Нюарку, дня 27-го марта на представленнє Душогуби ходімо всі як один, а сим покажемо, що ми любимо своє рідне. Жаден не кажім, що чого я там піду, вони не наші, вони належать до тої церкви, або до тамтої церкви. Ми церкви лишім на боці, церкви були перед нами і будуть ще і по нас, а ми берімось за руки щиро як одні діти нашої неньки України, і любімо одні других, як нарід, котрий боресь за свободу, повинен любитись, бо як між нами не буде любови, то не буде і свободи. А як не буде свободи, то ми все будемо скитатись попід чужі пороги. Тож годі, український народе, жити в роздорі між собою, вже раз хай незгода счезне. Ми підемо до вас, а ви ходіть до нас, і хай спокій завитає між нами. Не кажім, що на що нам тілько товариств, бо чим більше товариств, тим більше підприємств, а чим більше підприємств, тим більше гроша збереться, а гріш зібраний се поміч старому рідному краєви, котрої так дуже а дуже потреба.

М. П. Варницька, секр.

АЖ ДО БОГА САМОГО.

Вже будуть черешні,
Будуть розцвітатись,
Буде жайворонок
Рад весну витати.

Під небо високо
Буде він злітати;
Ту радість велику
Буде щебетати.

Жайворонок в пісні
Бога викликає;
Що раз вище й вище.
Під небо злітає.

Літай же високо,
До Бога самого;
Подякуй від мене
За ту ласку Його!

Коб мені так, пташко,
Можна крила мати,
Щоби я з тобою
Могла політати.

До Бога злетіла-б,
Пісню заспівала;
Щоб іскра любови
В серці запалала.

Анна Хомяк.

ПОДЯКА.

Вунсакет, Р. Ай.

Отсим складаю щиру подяку Укр. Нар. Союзови за поміч, котру я отримав з фонду бідних в сумі 50 долярів.

Ся поміч поліпшила обставини мої і моїх діточок. Ще раз дякую за поміч, а рівночасно взиваю всіх Українців, котрі ще не належать, хай вступають до нашого У. Н. Союза, бо се наш батько, котрий дає многомного помочі своїм членам, неначе добрий батько своїм діточкам.

Іван Рапко,
Член 206 від. Укр. Нар. Союза.

ДОСВІДЧЕНА НАІВНА.

Вони найшлися самі в кімнаті. Він відважився поцілувати її в уста.

Вона: Вие перший, що поцілували мене.

Він: Коли так, то ви мусіли листовно брати лекції, як треба цілувати.

ПРАКТИЧНИЙ.

Шеф (до нового книговодця): Сподіюся, ви не належите до тих, котрі як є дванацята година, перериваюсь зачаний лист і йдуть до дому?

Урядовець: О ні, перед дванацятою я вже не зачинаю ніякої роботи.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Спеціяльний мітінг Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбудеся дня 21. марта 1926, о год. точно 2-ій пополудни в Товариськім Домі, 102 Joiner St. Кождий член мусить явитися на сім мітінгу після статута товариського і У. Н. Союза. Є дуже важна товариська справа і котрий член не буде присутний, заплатить кари пять долярів після ухвали товариської. Хто не виповнить товариської ухвали, то поступиться після статута товариського і У. Н. Союза. Коли котрий член буде мати яку перешкоду, то має повідомити уряд, яка причина, перед зборами, бо опісля не буде жадного оправдання. Проситься явитись на означений час, бо галя занята від шестої години. — Заряд Тов. Вільні Козаки.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 34, подає до відома всім своїм членам, що звичайний мітінг відбудеся в неділю, 21. марта, о 2-ій годині попол., в гали церковній, 31 Palm Ave. Проситься зійтись численно, бо є много справ до полагодження і не забувайте, що тепер є відповідний час забезпечити себе чи свою родину або знакомих в У. Н. Союзі. Пригадуеться усім членам, а особливо новим, щоби старалися прийти на мітінг і вирівнати свої залеглі вкладки. Хто сего не зробить, поступиться з ним після права статута. — Іван Чмирід, фін. секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Уряд Тов. ім. Івана Франка, від. 103, дає до відома всім членам, що чвертьрічний мітінг відбудеться в суботу, о 7-ій год. вечером, дня 20. марта, в гали парохіяльній. Порядок приказу слідуючий: Всі члени повинні прийти на сей мітінг як один і заплатити свої цалежитости. Друге, члеіни, котрі не були на балях, що відбулися в користь товариства, зволять принести зі собою гроші на заплаченне кари, яку собі заслужили за невиповненне приказу свого уряду. Члени, котрі не були на двох балях, заплатять 2 дол. Члени, котрі не були на однім бали заплатять 1 дол., без жадних спротивів. Вкладки передавані через других приматися не буде. Також добра нагода для місцевих Українців, котрі ще не є членами У. Н. Союза, бо будесь принимати без оплати вступного до Союза і до Товариства. Члени, котрі мають діти, а не є асекуровані в У. Н. Союзі, зволять вписати на сім мітінгу та не тримати своїх дітий по жидівських асекураціях, в яких, вам відомо добре, користий не маете. — М. Патер, предс.; В. Яремчук, кас.; В. Колодрубець, секр.

ІСТ ГЕМОНД, ІНД. Отсим повідомляеться членів Бр. св. Йоана Хрестителя, від. 107, що квартальний мітінг відбудеться о годині 7-ій вечером, в суботу, дня 20. марта, під ч. 529 Morton Ave. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої залеглости. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00 дол. — Йосиф Мудрий, предс.; Іван Матейчук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Д. Марії, від. 112, повідомляє своїх членкинь, що місячний мітінг відбудеся в неділю, дня 21. марта зараз по Службі Божій великій у школі парохіяльній при Вест 7-ій улиці. Проситься всіх членкинь прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. — Олена Кульчицька, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінг відбудеся в неділю, дня 20. марта б. р. Проситься всіх членів, щоби прибули на мітінг, бо треба викінчити старі справи. Хто не явиться на сей мітінг, буде підлягав карі. Початок мітінгу о 2-ій год. попол. — Мих. Хома, предс.; Семко Коробій, кас.; Федор Данько, секр.

ФРОНТІЄР, ВАЙО. Бр. св. Петра і Павла, від. 392, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудесь о 1-ій год. пополудни, в неділю, дня 21. марта, в домі предсідателя, 103 Frontier, Wyo. Маємо важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кари 3.00 дол., а урядник 5.00 дол. — Мих. Павлишин, предс.; Іван Павлишин, секретар.

БЕНВУД, В. ВА. Бр. св. Йосафата, від. 157, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінг відбудеся в неділю, 21. марта, о годині 2-ій пополудни під ч. 42 Jacob St. Проситься всіх членів прийти на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член на мітінгу підлягає карі після ухвали річної, а урядники подвійно. Також хто бажавби вписатися в члени нашого Бр. і до У. Н. Союза, нехай зайде на наш мітінг на повисший адрес, а ми радо приймемо. Д. Стрілецький, секр.

КАНЗАС СИТІ, КОНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що квартальний мітінг відбудеся в неділю, дня 21. марта, о год. 2-ій пополудни, в гали парафіяльній на 547 S. Park Ave. Обовязком є кождого члена явитися на сей мітінг щоби справи обговорили всі члени, а не одиниці. Позаяк є важні справи до обговорення і послухати справоздання з балю, проситься всіх членів бути присутними. — В. Федишин, предс.; П. Ярема, кас.; Д. Яремко, секр.

Р. Л. СТІВЕНСОН.

ОСТРОВ СКАРБІВ.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(10)

(Продовження)

— Вибачте — кажу — мою смілість, чи то ви пан Силвер? — і наставив йому лист.

— То я, мій хлопче — відповів він — так називаюся, а не инакше. А ти хто? — Коли він подивився на письмо скваера, здавалося мені, як би він чогось мимо волі налякався.

— О — сказав він тепер зовсім голосно і подав мені руку — тепер вже знаю хто ти. Ти наш новий каютовий хлопець. Дуже мене то тішить, що я тебе пізнав. — І він своєю величезною рукою стиснув мене за пальці.

Якраз в сій хвили встав один із гостий, що сиділи в глубині комнати і пустився скоренько до недалеких дверей, котрими в одній хвили вибіг на улицю, і щез. Але його поспіх звернув на себе мою увагу і мені було досить одного погляду, щоби я його пізнав. То був той якийсь несамовитий, що не мав двох пальців на руці, той сам, що перший прийшов був до „Адмірала Бенґова".

— Ловіть його! — крикнув я — таже то він той „чорний пес"!

— А що мені до того, хто він! — крикнув Силвер — але він ще не заплатив за те, що випив. Гаррі, біжи за ним і лови його!

Один з людий, що сиділи близько дверий, схопився і побіг за втікаючим.

— А хоч би то був сам адмірал Говк, то він мусить мені заплатити за те, що випив — відозвався Силвер, а пустивши мою руку, додав: Як ти казав, хто він? Що чорний?

— „Чорний пес" — сказав я. — А той Трелявні не говорив вам нічого про буканірів? Він один з них.

— Що? — крикнув Силвер — в моїй хаті! Бін, біжи борзенько Гарієви на поміч. То він такий злодюга? А тиж, Морґане, сидів коло нього і запивався з ним? Ходиш сюди до мене.

Той чоловік, котрого він звав Морґаном, старий, сивий моряк, з червоним лицем, приступив до нас, оттак як би якийсь придукуватий, та лиш обертав в роті тютюн з одного боку на другий.

— Ну, Морґане, — відозвався до нього довгий Джек з дуже поважною міною — то ти перед тим ніколи не видів того „чорного — чорного пса"? Признайся і скажи мені правду.

— А вжеж, що ні — сказав Морґан, салютуючи.

— Та й не знаєш, як він називаеся, не правдаж?

— Не знаю, пане.

— Та я би тобі то й радив, Томе Морґане — крикнув гостинник. — Якби ти з такою зволочю вдавався, то й ногою не сміби постояти в моїй хаті, можеш того бути певним. А щож він тобі говорив?

— Я вже й сам не знаю, що — відповів Морґан.

— Чи у тебе людська голова на карку, чи баранячa? — крикнув довгий Джек. — Я вже не знаю. — Дійсно не знаю! Може ти й того вже не знаєш, що ти рот роззявив? Та говори, чоловічє, про що ви так балакали?

— Ми говорили про те, як класти корабель на бік, коли його треба направляти — відповів Морґан.

— Про те, як корабель класти на бік? Оттож то була розмова, саме як для вас. Іди собі та встидайся.

Коли Морґан поплівся на своє місце, шепнув Силвер довірочно до мене:

— Той Том Морґан то чесна душа, лиш що трохи дурний. А тепер — говорив він дальше — нехай трохи подумаю. „Чорний пес"? Ні, такого прізвища я ще не чував. А всеж-таки, я того чоловіка вже видів. Він заходив сюди часом з якимсь сліпим чоловіком.

— То буде той сам — сказав я — сліпого знаю також, він називаеся Пю.

— Правда — відозвався Силвер тепер вже зовсім змішаний. — Пю! він таки дійсно так називаеся, а виглядає як людоїд. Коли того „чорного пса" зловимо, то будемо могли дати капітанови Трелявні добру вість. А Бін уміє добре бігати. Мало таких моряків, що ліпше бігають як він. Коли хто, то він його здогонить. Він говорив про те, як класти корабель на бік? Я його положу на бік!

Через цілий той час стукав він своєю кулею бігаючи по господі, бив кулаками об стіл, та був так розярений, що й найздібнійший суддя, кримінальний і тайний аґент поліційний були повірили, що він невинний. В мені віджило знову давнє підозрінне, коли я побачив „чорного пса" в господі „під дальновидом", і я длятого на кухаря дуже пильно уважав. Але він був мудрійший від мене і битий на всі боки, а коли тоті оба мущини вернули задихані назад і сказали, що за втікачем і слід пропав і він їх виганьбив, як дітваків, то я би був таки присягав, що довгий Джек зовсім невинний чоловік.

— То для мене дуже прикра річ, Гакинс — сказав він. — Що подумає собі про се капітан Трелявні. Той урвитель сидить собі тут і пе мій власний рум. Ти приходиш і кажеш мені, а той урвитель вириваеться нам таки з рук! Але я гадаю, Гакинс, що ти розповіш капітанови по правді все, як було; ти ще молодий, але розум у тебе, як у старого. Але скажи сам, що я міг зробити, я, що ходжу на отсій деревляній нозі? Якби я ще був моряком, так як давнійше, то я би його в одній хвили зловив та наложив йому ланцушки на руки. А тепер... —

Нараз урвав він тут свою бесіду і стояв з отвертим ротом, як би йому щось нового прийшло на гадку.

— А гроші за рум! — крикнув він. — Три чарки руму! Лихо знає, що такого, я й зовсім на те забув, що він утік не заплативши!

— Опісля сів він собі на лавку і став так сміятися, що аж сльози станули йому в очах від сміху. Та й я сміявся, що аж від нашого сміху по цілій комнаті залунало.

— Оттож з мене правдиве морське теля — сказав він наконець і протер собі очи. — Згодимося оба дуже добре, бо я в сій справі поступив собі не ліпше як би й який корабельний хлопець. Але досить того й пора в дорогу. Обовязок обовязком. Наложу на голову свій триграннний капелюх і піду з тобою до капітана Трелявні та розкажу йому про сю пригоду. Ми оба, Гакинс, не конче покрилися славою в сій справі, мусимо з соромом те признати. Але з грішми за рум зробив мені таки доброго збитка!

І він став знову сердечно сміятися, так, що я, хоч і трохи инакше розумів той збиток, став і собі знову сміятися.

Коли ми відтак ішли здовж порту, показався він добрим проводирем для мене, бо розповідав мені про всілякі кораблі, попри які ми переходили, що годилося знати, як вони уладжені, кілько тон може на них зміститися та до яких народів вони належать; дальше поясняв мені роботу, яка на них відбувалася: з одного виносили набір, на другий знов зносили набір, а якийсь третій ладився вже випливати на море. Від часу до часу розповідав він мені смішні небилиці про кораблі та моряків, або повтаряв якийсь моряцький вислів так довго, доки я аж не запамятав собі його добре. Я побачив з радістю, що й годі подумати собі ліпшого корабельного товариша.

Коли ми прийшли до гостинниці, засіли були скваер і доктор Ляйвсі до пива, щоби ще напитися, заки підуть оглядати скунер.

Довгий Джек розповів їм свою історію від початку до кінця, при чім все розповідав так, як дійсно було, лиш що дещо представив у трохи яскравіших красках. При тім заєдно питав мене: А чи не так було, Гакинс? — і я мусів за кождим разом признати, що так.

Оба панове жалували того, що „чорний пес" утік, але годилися з нами на те, що не дасться нічого зробити. Похвалили ще довгого Джека, а той відтак пішов.

— Нині по полудни о четвертій годині мусять всі руки*) бути на корабли — сказав ще скваєр до нього.

— Добре, пане, — відповів кухар ще раз обернувшись.

— Мушу вам признатися, скваєре — сказав доктор Ляйвсі — що хоч я не велику надію покладаю на сих, що ви їх вишукали, то бодай отсей Джек Силвер мені подобається.

— А тепер — додав ще доктор — може й Джим, коли хочете, іти разом з нами на корабель.

— Розуміється, що хочу — відповів скваєр. — Бери капелюх, Гакинс, та ходи на корабель.

Глава девята.

Порох і збруя.

„Гіспаніола" стояла трохи подальше від порту, а в дорозі до нього плили ми попри ґаліони**) і керми многих инших кораблів, а наша лодка часом аж зачіпала об линви від їх якорів. Наконець доплили ми до нашого корабля, де старий, опалений і трохи зизоокий керманич Арров, з обручками в ушах поміг нам вилізти на корабель і повитав нас. Він і скваєр, видко, були вже собі добрі приятелі, чого, як я опісля переконався, не було межи паном Трелявні а капітаном.

Сей послідний виглядав на сміливого чоловіка, котрий усьому на кораблі знайшов якусь догану та й зараз поспішився подати нам причину сього. Бо ледви що ми увійшли до каюти, як вже якийсь матроз запукав до дверий.

— Капітан Смолет хотів би з вами, пане, щось поговорити — сказав він.

— Я готов капітанови до услуг, попросіть його, нехай прийде сюди — відповів скваєр.

Капітан таки вже й ішов за своїм післанцем, а увійшовши до каюти, замкнув двері за собою.

— Ну, капітане Смолет, що маєте нам сказати? Чей же вже всьо есть в добрім стані та всьо готове до дороги.

— А таки то завсіди найліпше, сер, — відповів капітан — говорити отверто, хоч би то комусь і не подобалося. Длятого кажу, що мені подорож не подобається, не подобається залога, та й керманич мені також не подобається. От і всьо, щоби не богато говорити.

(Далі буде).

* Вислів корабельний, значить тілько що „всі моряки").

**) Ґаліоном зветься та часть на передньому кінці корабля, що бувала в давнійших кораблях украшувана всілякими різбами і гербами.

Рода-Рода.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ІНСПЕКТОР.

Одного дня сидів я на дулі гармати білгородської кріпости та глядів через Саву й Дунай у далечінь. Аж надійшов мій приятель Мілян і крикнув:

— Як живеться, мамин сину золотенький? Що пороблюєш?

— Думаю над моєю будучиною тай ще не можу рішитися за що мені взятися: чи за присмирювання звірят чи за науку танців.

— Вибирай середню дорогу, приятелю, та й будь ґенеральним інспектором! Не вибалушуй так на мене очей — я думаю зовсім поважно, — ґенеральним інспектором „Землі". Мусиш знати, я від вісьмох днів є асекураційним сербським королем на службі „Землі" — „La terre". „Земля" — перше міжнародне асекураційне товариство від граду, вогню і на життя. Отже я потребую так з тузин ґенеральних інспекторів.

— Що — — і ти... хочеш іменувати мене?

З радощів мені аж серце перестало битися.

— Щож тут дивного? Самособою. Прибю свою султанську печатку тай ти вже ґенеральний інспектор. Згода?

— Самособою. Ще й як радо!

— Так ходи трохи зі мною, мусиш усе знати!

Ми ходили по Калімеґданському парку сюди й туди. Мілян пояснював мені мої обовязки — як то я мушу робити, намовляти людий, щоби вони обезпечувалися.

— Бо вони не радо обезпечуються, — говорив він. — Деяким треба добре наговоритися, наче до хорої конини. Насамперед треба питатися про братову в Ніші та чи вуйко сидить ще у вязниці в Пожареваці — самособою невинно. Потім помало переходиться на політику. Коли той добродій радикал, треба ганьбити Німців, а ні то Москалів — але все лише помірковано, не запальчиво. Коли розмова зійде на правительство, то похитуєш вдумчиво головою й скажеш: „Бачите, при такій системі не вийде ніщо доброго!" і як стій переходиш на погоду. На цю тему можна говорити скільки завгодно. Слово за словом звертаєш розмову або на град або на лискавку — відповідно до того що мається заасекурувати. Вертиш рукою в кишені — і параз маєш вже проспект у руці. Він попався тобі зовсім припадково, кажеш — і так слово по слові. — Та коли ти хочеш бути ґенеральним інспектором, то ще нині мусиш мені обезпечити пана Йоза Бояніча. Він живе на Теразії, коло старої керниці. Попробуй но, приятелю! Щасть Боже!

Поплескав ще мене по плечах і зник.

— — — Здорові були! Добрий день! — каже Йозо Бояніч дуже ввічливо. Я радий, що перша моя гостина так гарно завязується.

— Сідайте, будь ласка! Аниця! Принеси но горівочки для пана!

— Спасибі, — відповів я. — За велика честь!

— Алеж покоштуйте, будь ласка, не церемоньтеся, добродію...

— Рода, — докінчив я.

— Так, так, добродію Рода! Шкода, що ви вчера не прийшли — такий гарний був колач. Все одно, я й нині дуже радий. Моя братова в Ніші...

— Що — ви маєте братову в Ніші? — спитався я переляканo, з радости, що Мілянова рецепта так чудово надається тут.

— Так. А ви може також маєте в Ніші братову? Здорові були, пане Рода! Цокнімося! — — Ух! Гарна горівочка, що? Та то власного плекання. Цебто: поправді не власного плекання, бо вона від мого стрийка. Та, зглянься Боженьку, стрийко не може її пити!

— О! То він уже не жие, той [illegible]?

— Ще гірше як не жие: він у вязниці в Пожареваці — —

— Що ви кажете?

— Що ви дивуєтеся?

— Ніщо, ніщо... Та скажіть, будь ласка, чи кожна білгородська семя має стрийка у вязниці?

— Який з вас жартун! О так, пани з заграниці! За границею повчуються ріжних жартів. Там у світі инакше життя, як тут на Балкані. — Ну ще й у нас колись буде краще. Бо, скажім, що котрогось дня розглянуть наново мировий договір...

— Пробі, лише не занадто тої політики! — відзиваюся я, бо памятаю Мілянову пересторогу.

— Правду кажете, то невдячна справа. Що тебе не пече, на це не дмухай. Ви Австрієць, що?

— Те, те, правду сказати, то наш експорт обмежений таки на австрійських консументів.

Йозо Бояніч зачинає похитувати головою.

— Аниця, кажу я раз-у-раз моїй жінці, Аниця.

Я роздумую: Побачиш, тим способом не дійдеш до нічого доброго.

Йозо споглядає, радий, що я так добре відгадав його думки.

— Приятелю, — кричить він — ви подобаєтеся мені. Але як то ви вмієте розріжнити відносини!

— Мій Боже, коли вже так довго живеться тут...

— Ах, уже довго тут? Як-не як, треба знати в чому діло — так як селянин сорочку. Тоді вже всюди на місци. А подобається вам у нас?

— Знаменито. Підсоння...

— Пане! — викликнув він щасливо — в срібло слід би оправити ваші слова. Саме то. Про підсоня хотів я говорити. Ну бо й це підсоння. Чи ви хлібороб?

— Ні. Я...

— Отже власник реальности, правда?

— Ні. Я...

— Погане веремя. Коли ходиш по Білгороді й бачиш усіх тих гарних людий, думаєш, Бог зна, які вони здорові, що жиють тут. Всі виглядають, на таких, що колись будуть жувати хліб одним зубом. Ще чарочку, пане Рода? На здоровля!

Ми вдарились весело чарками. Я не думав, що справа піде так легко, як нині рано Мілян пояснював мені обовязки ґенерального інспектора. — Я з усміхом на устах поклав чарку й сягнув у кишеню. Треба вже раз зачинати з проспектом.

— Ви правду кажете, пане Бояніч. Люди животіють із дня на день і не думають: що буде з моїх любих, коли мене вже не буде в живих.

— Славно, молодий чоловіче! Хотів би я мати дочку. За вас віддав би я її!

— Коли бачимо, як хтось жиє шумно та гучно...

— Правда. И усе пропутає, а жінка й діти мусять голодувати... Пане, — каже Бояніч — колиб я мав право приказувати, то кождий мусів би...

— Четвертину свого доходу мусів би зложити на асекурацію.

— Що кажете — четвертину? Бодай третю частину, цілу третю часть.

Нумо сюди з проспектом! Де я дінув його до чорта?

А Бояніч дальше сердешно говорить:

— Ось тут зовсім припадково попався мені проспект „Океану" асекураційного товариства — підприємство першорядне.

— Алеж...

І я безпомічно простягаю йому проспект моєї „Землі".

— Ніяке „але", молодий чоловіче! мусите взяти полісу. Я кажу лише: на сорок тисяч франків.

— Алеж...

— Ніяке „але"! Ви не жонаті? Не думаєте про бідних батьків, про рідню?

— Алеж...

— Смішне. Сорок тисяч франків — подумайте лише! Ідете вулицею, цегла паде вам на голову й вбиває вас на місці. З плачем припала до вас ваша суджена. Але сорок тисяч франків дістане на руку. Ха-ха!

— Алеж...

— Підписуйте, молодий чоловіче! Така друга нагода як із товариством „Океан" не трапиться вдруге. Ви дригаете ногами й руками а товариство вже виплачує. А премія казково дешева: на чверть року 321 франків. Аниця, мерщій ще одну горівочку! — Пишіть, молодий чоловіче, завтра в девятій буде в вас лікар... Так, а тепер ще поставте дату над вашим підписом!.... На здоровля, пане Рода!

Ніщо не помагає. Не маю таланту до асекурації.

Переклав М. Лотоцький.

ДО КАНАДИ.

Лев Толстой.

КОРОЛЬ АСАРГАДОН.

Асаргадон, король Асирійців, здобув край короля Ляйліга, всі міста зруйнував і спалив, усіх їх мешканців пігнав у свій край, войовників велів поубивати, а самого короля Ляйліга замкнув у клітку.

Коли в ночі лежав у ліжку, роздумував Асаргадон, як би то Ляйліга замучити на смерть. Нараз почув він шелест біля себе. Він отворив очи й побачив старця з довгою сивою бородою й лагідними очима.

— Ти хочеш вбити Ляйліга? — спитав старець.

— Так, — відповів король — іще тільки не знаю, яку йому завдати смертну кару.

— Алеж бо ти сам є Ляйліг — сказав старець.

— То неправда, — відповів король — я є я, а Ляйліг є Ляйліг.

— Ти і Ляйліг то всеодно, — сказав старець — тобі лише так здається, начеб ти не був Ляйлігом, а Ляйліг не був тобою.

— Що то значить: „здається"? — спитав король — я лежу на мойому мягкому ліжку, мені на услуги стоять слухняні невільники й невільниці. Завтра я буду таксамо як нині сидіти при обіді з моїми приятелями. А Ляйліг чепіє в клітці наче птах. А завтра буде він сидіти настромлений на палі з висолопленим язиком і поти буде вертітися й корчитися, аж здохне, а трупа його розшарпають собаки.

— Ти не всилі знищити його життя, — сказав старець.

— А чотирнацять тисяч вояків, яких я приказав повбивати та з трупів котрих я висипав могилу? — сказав король. — Я жию, а їх уже нема, отже мабуть можу знищити його життя.

— Відкіля знаєш, що їх уже нема?

— Бо не бачу їх. Але передусім: вони мучилися а я ні, їм було зле, а мені добре.

— Тобі так лише здається. Ти сам себе мучив, а не їх.

— Я не розумію цього, — сказав король.

— А хочеш зрозуміти?

— Так.

— Коли так, то ходи сюди, — сказав старець і вказав королеви миску, повну води.

Король підвівся і підійшов до миски.

Асаргадон зробив, як йому велів старець.

— Коли я тепер виллю цю воду на тебе, — сказав старець і начер води збанком — то ти мусиш пірнути цілком. Старець похилив збанок над головою короля, а король пірнув.

І ледви Асаргадон пірнув, він уже не почувся Асаргадоном, але як зовсім инший чоловік. І так перемінений бачить він себе на дорогому леговищі біля чудово-гарної жінки. Ніколи не бачив тої жінки, але знає, що вона його жінка. Жінка встає й каже до нього: „Мій любий мужу Ляйліг, ти був змучився вчерашніми трудами й потім спав довше як звичайно. Я пильнувала твого спокою й не будила тебе. А тепер ждуть на тебе князі у хоромах. Зодягнися й вийди до них.

Асаргадон розуміє тепер, що він Ляйліг, але зовсім не дивується цьому. Дивується лише, що вже скорше не знав того. Встає, зодягається й іде у великі хороми, де на нього ждуть князі.

Князі падуть до ніг свому королеві Ляйлігові, потім встають і на його приказ сідають перед ним. Найстарший з князів зачинає говорити, що то неможливо терпіти ще дальше всі кривди злющого Асаргадона, треба конче виповісти йому війну. Але Ляйліг не годиться з ними, хоче вислати послів до Асаргадона. Вони хай вговорять йому до совісти, а він звільнить князів. Потім іменує послами поважних мужів і скаже їм докладно, що вони мають сповістити королеви Асаргадонови.

Опісля Асаргадон, що прийняв Ляйлігову постать, вийшов у гори на лови. Лови вдалися дуже гарно. Він убив два дикі осли. Як вернувся до дому, приладив приятелям пир і приглядався танцям невільниць.

День пізнійше вийшов, як звичайно, на подвіря своєї палати. Там ждали на нього прохачі, обвинувачені й процесовичі. Він рішає їх справи, які йому предкладають. Як полагоджено це, проводить час знову на наймилійших розривках — на ловах. Тепер удається йому вбити навіть стару львицю, а два її левенята живцем схопити.

Після ловів пе з приятелями, втішається музикою й танцем і проводить ніч із своєю любою жінкою.

Так жив він дні і тижні та ждав повороту послів короля Асаргадона, котрим він сам був колись.

Король Асаргадон велить сповістити Ляйліга, що це, що тепер заподіяно його послам, станеться також йому, коли негайно не пішле означеної данини: срібла, золота й кипарисового дерева й сам не прийде до Асаргадона, щоби йому поклонитися.

Ляйліг, який передще був Асаргаданом, знову скликає князів і радиться з ними, що робити. Всі одноголосно заявляють, що конче треба, не ждучи аж на Асаргадонів напад, вирушити проти нього війною. Король годиться з ними, стає на чолі війська й іде походом. Похід триває сім днів. Щодня переглядає король своє військо й загріває своїх вояків на дусі. Осьмого дня стрічається його військо з Асаргадановим військом у широкій рівнині над рікою. Ляйлігові люде бються відважно, але Ляйліг, який передше був Асарґаданом, бачить, що неприятель наче мурашки, сходить із гір, як заливають долину та приневолюють його війська до втечі. Він сам на своїй колесниці кидається у вир боротьби й виступає проти ворогів із мечем і списою. Але Ляйлігових вояків є сотки, а Асаргаданових тисячі: Ляйліг чує, що він ранений і що попаде в полон.

Девять днів ступає як полонений з иншими, скований посеред Асаргаданових вояків. Десятого дня приводять його до Ніниви й замикають у клітку.

Ляйліга мучить не так дуже голод і рани, як сором і його немічна лють. Він чує, що не в силі відплатитися свому ворогові за все те зло, якого мусів зазнати від нього. Одиноке, що може зробити, то не зробити ворогам тої приємности, щоби вони бачили, як він терпить. І він рішається перетерпіти все непохитно, без нарікань.

Двацять днів сидить він у клітці й вижидає мук і смерти. Бачить, як його вояків і приятелів ведуть на місце кари, чує зойки мучених. Декотрим відрубують руки і ноги, иншим здирають шкіру живцем, але він не виявляє ані неспокою ані спочуття, ані жаху. Бачить, як евнухи звязали його любу жінку й поволікли її. А він і це терпить без нарікань.

Тая ось два катові помічники відчиняють клітку, звязують йому на спині руки ременем і ведуть його на залите місце кари. Ляйліг бачить гострий, кровавий паль, із якого щойно здерли його найліпшого приятеля. І догадується, що той паль звільнили для нього.

Здіймають із нього одяг. Ляйліг аж злякався, що його тіло таке колись кріпке й гарне, тепер так змарніло. Два катові помічники схопили це тіло за худі бедра, підносять його й хочуть посадити на паль.

— Зараз прийде смерть, знищення, — подумав Ляйліг. Він забуває свою постанову, щоби аж до останньої хвилини бути рішучим і спокійним, він плаче, просить ласки. Але ніхто не чує його.

— Алеж то не може бути — подумав він — я напевно сплю. То сон! — І він хоче розвіяти сон, пробудитися. — Таж я Асаргадон, — думає він.

— Ти є Ляйліг і Асаргадон, — чує він якийсь голос і відчуває, що зачинаються муки. Виступає і витягає голову з миски. Старець стоїть похилений над ним і виливає останню воду зі збанка йому на голову.

— Ах, які страшні я терпів муки! А як довго! — каже Асаргадон.

— Як довго? — повторив старець. — Ти щойно занурив голову й зараз знову витягнув її. Бачиш: ще не потекла вся вода зі збанка. Чи тепер ти вже зрозумів?

Асаргадон мовчить і вибалушив очи з переляку на старця.

— Чи тепер ти вже зрозумів? — каже дальше старець. — Ти сам є Ляйліг, а жив ти у войовниках, яких ти велів убивати. Та не лише у войовниках, також у звірятах, яких ти вбивав на ловах і зїдав на пирах, ти сам знову був у них. Ти думав, що життя є лише в тобі. Але я здер заслону омани з твоїх очей та показав тобі, що коли ти заподієш зло иншим, то дієш його сам собі. В усіх сотворіннях є таксаме життя, а ти втілюєш лише малу частину того всеобіймаючого життя. І лише в тій частині, в тобі самому, можеш життя уліпшувати або погіршувати, побільшувати або поменшувати. Життя твоє можеш лише так уліпшувати, що нищиш перегороди, які відділюють твоє життя від иншиx істот, так що инших уважатимеш частиною себе й любити будеш їх. Життя знищити в инших істотах, то не є в твоїй силі. Життя тих, котрих ти повбивав, зникло з перед твоїх очей, але воно не знищене. Ти думав, що продовжиш своє життя та знищиш життя инших, але ти не в силі зробити це. Для життя нема ні простору ні часу. Життя то хвилинка і життя є тисячеліття, а життя твоє і життя всіх видимих і невидимих сотворінь світа, то всеодно. Життя знищити й переробити годі, бо є лише одно вічне життя. Все инше лише здається.

Старець сказав це і зник...

Рано Асаргадон приказав пустити на волю Ляйліга й усіх полонених і перервати кару смерти.

Третього дня прикликав він свого сина Асурбаніпаля, передав йому своє царство й насамперед пійшов у пустиню, щоби роздумувати над сим, що довідався. А пізнійше ходив як богомолець із місця на місце і проповідував людям, що є лише одно життя та що люде роблять самі собі зле, коли иншим людям хочуть заподіяти зле.

Переклав М. Лотоцький.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.